

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

248633

รายงานวิจัย

เรื่อง

แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการ
พัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง

The Master Degree Students' Thoughts on Philosophy of Education
within the Special Program for Teachers Development under the
Thai Khem Khaeng Project

รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเดช สํารามจิตต์

รองศาสตราจารย์พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณาจารย์
ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2555

600254955

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

248633

รายงานวิจัย

เรื่อง

แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการ
พัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง

**The Master Degree Students' Thoughts on Philosophy of Education
within the Special Program for Teachers Development under the
Thai Khem Khaeng Project**

รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเดช สํารายูจิตต์

รองศาสตราจารย์พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณาจารย์
ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2555

ชื่อเรื่องวิจัย : แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ
โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง

คณะผู้วิจัย : รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเดช ตำราญจิตต์
รองศาสตราจารย์พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะอาจารย์
ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปีที่ทำการวิจัย : พ.ศ. 2554 – 2555

บทคัดย่อ

248633

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ประจำปีงบประมาณ 2553-2555 โดยความร่วมมือระหว่างคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีสุ่มแบบช่วงชั้น (Stratified random sampling) อย่างเป็นสัดส่วน ด้วยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยตารางสำเร็จของ Taro Yamané ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แบ่งประชากรออกเป็นแต่ละภาคได้แก่ภาคเหนือวิทยบริการจังหวัดเชียงราย จำนวน 42 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือวิทยบริการ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 99 คน ภาคกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 107 คน และภาคใต้วิทยบริการจังหวัดตรัง จำนวน 68 คน จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละภาค โดยการจับสลากแบบไม่คืนเบอร์ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 316 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) ซึ่งมี 7 ด้าน คือ 1) ด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านผู้สอน 4) ด้านผู้เรียน 5) ด้านสถาบันการศึกษา 6) ด้านกระบวนการเรียนการสอน และ 7) ด้านการวัดผลประเมินผล แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.93 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ ($\bar{X}$) หาค่าร้อยละ (%) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษากลุ่มนี้มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในภาพรวมโน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยมมากที่สุด รองลงมาคือลัทธิปฏิรูปนิยม พุทธปรัชญาการศึกษา อัตถิภาวนิยม สาร์ตถนิยม และนिरันตรนิยม ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษา มีมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยม คิดเป็นร้อยละ 36.7 และน้อยที่สุดคือลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2.2

1.2 ด้านหลักสูตร มีมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิอัตถิภาวนิยม คิดเป็นร้อยละ 33.2 และน้อยที่สุดคือ ลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2.2

1.3 ด้านผู้สอน มีมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิ พุทธปรัชญาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 63.0 และน้อยที่สุดคือ ลัทธิปฏิรูปนิยม คิดเป็น ร้อยละ 1.3

1.4 ด้านผู้เรียน มีมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิพัฒนาการนิยม คิดเป็นร้อยละ 44.6 และน้อยที่สุดคือ ลัทธินिरันตรนิยม คิดเป็นร้อยละ 0.9

1.5 ด้านสถาบันการศึกษา มีมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม คิดเป็นร้อยละ 40.8 และน้อยที่สุดคือ ลัทธิอัตถิภาวนิยม คิดเป็น ร้อยละ 3.2

1.6 ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิปฏิรูปนิยม คิดเป็นร้อยละ 41.1 และน้อยที่สุดคือลัทธิพัฒนาการนิยมคิดเป็นร้อยละ 3.2

1.7 ด้านการวัดผลประเมินผล มีมากที่สุดโน้มไปทางลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31.0 และน้อยที่สุดคือ ลัทธิอัตถิภาวนิยม คิดเป็นร้อยละ 1.6

2. ผลการเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษากลุ่มนี้ ที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษา พบว่า เพศแตกต่างกัน มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษาแตกต่างกัน มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Research Title : The Master Degree Students' Thoughts on Philosophy of Education within the Special Program for Teachers Development under the Thai Khem Khaeng Project

Research Scholars : Assoc.Prof. Suradej Sumranjitra, Ph.D.
Assoc.Prof. Pimpun Tepsumatanon and the Faculty of
Department of Foundations of Education Faculty, of Education,
Ramkhamkhaeng Universtiy

Research Period : 2011 - 2012

248633

Abstract

This research aimed to study and to compare the Master Degree students' thoughts on philosophy of education within the special program for Teacher Development under the Thai Khem Khaeng Project in the fiscal year 2010-2012. This program is the cooperation between the Faculty of Education and Office of the Basic Education Commission, the Ministry of Education. The sample obtained by Stratified random sampling, using Taro Yamane's formula, which got 95% reliability. The populations selected were from every part of Ramkhamkhaeng Universtiy regional campuses: 42 people from Chiang Rai Campus (North Thailand), 99 people from Khon Kaen (North-eastern Thailand), 107 people from main campus (Central Thailand), and 68 people from Trang (Southern Thailand). The sample was drawing of 316 and selected by strategy of simple random sampling. Research tool for data collection was the multiple choice questionnaire designed by researchers. Questionnaire had itself a reliability at 0.93 and complied with 7 aspects as the follows; 1) the aims of education aspect 2) the curriculum aspect 3) the instructors aspect 4) the learners aspect 5) the educational institutes aspect 6) the learning process aspect and 7) the evaluation and measurement aspect. Mean(x), percentage (%),

standardized deviation (S.D.), t- test and one-way ANOVA were employed for data analysis.

Research results were the followings ;

1. the Master Degree students' thoughts on philosophy of education in this program had strongly engaged in the Progressivism at the whole perspectives and also in Reconstructionism, Buddhism, Existentialism, Essentialism, and Perennialism ordinary. For each aspects , the students in this program had their thoughts on philosophy of education as showed;

1.1)the aim of education aspect, on Progressivism was at the most (36.7 %) while the least was on Buddhism (2.2).

1.2)the curriculum aspect, on Existentialism was the most (33.2%) while the least was on Buddhism(2.2%).

1.3)the instructors aspect, on Buddhism was the most (63.0%) while the least was on Buddhism(1.3%).

1.4)the learners aspect, on Progressivism was the most (44.6%) while the least was on Perennialism (0.9%).

1.5) the educational institutes aspect, on Reconstructionism was the most (40.8%) while the least was on Existentialism (3.2%).

1.6) the learning process aspect, on Reconstructionism was the most (41.1%) while the least was on Progressivism (3.2%).

1.7) The evaluation and measurement aspect, on Buddhism was the most (31.0%) while the least was on Existentialism (1.6%).

2. a comparison of these students who have different in gender, age , working experiences and field of studying, the research showed that the students who have differences in gender have different thought on education's philosophy which was significantly statistical at .05 while those who have differences in age ,working experiences and field of studying, there was different insignificantly statistical at .05.

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้ได้รับเงินทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ขอขอบคุณคุณสุวิระนนท์ พรหมมาศ ที่ได้ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง และคณาจารย์ผู้สอนวิชาปรัชญาการศึกษา และผู้สนใจ

รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเดช ตำราญจิตต์
และคณาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญตาราง.....	(8)
บทที่	
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism).....	7
ปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม (Perennialism).....	10
ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism).....	13
ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism).....	17
ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม (Existentialism).....	20
พุทธปรัชญาการศึกษา (Buddhism).....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	38
ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา ของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้ง ระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง.....	40
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษา ปริญญาโท ภาคพิเศษโครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผน ปฏิบัติการไทยเข้มแข็งใน 6 ลัทธิปรัชญาการศึกษา ตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสาขาที่กำลังศึกษา.....	43
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	48
สรุปผลการวิจัย.....	49
อภิปรายผลการวิจัย.....	51
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	58
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก	
แบบสอบถาม.....	64
ประวัติผู้วิจัย.....	68

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป.....	38
2	จำนวนและร้อยละของแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง จำแนกตามลัทธิในแต่ละด้าน.....	41
3	เปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง จำแนกตามเพศ ด้วยการทดสอบไคสแควร์.....	44
4	เปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง จำแนกตามอายุ ด้วยการทดสอบไคสแควร์ ด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา.....	45
5	เปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้วยการทดสอบไคสแควร์.....	46
6	เปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง จำแนกตามสาขาที่กำลังศึกษา ด้วยการทดสอบไคสแควร์.....	47